

## राग टोडी

टोडी (तोड़ी) बहुत प्रसिद्ध, सरल परन्तु गम्भीर प्रकृति का राग है। यह राग लोक-संगीत का अटूट अंग बन चुका है कि अनेकों लोक गीतों में इसकी सुरें गूंजती सुनती हैं। टोडी के बारे में प्रसिद्ध है कि यह राग गा के गवैया राज दरबार से बख्शिशों की झोली भर लेता था। गुरुबाणी में एक (परमात्मा) की स्तुति का मज़मून लिया है ताकि जीव दुनियावी दरों पर न भटके। जिन्होंने भी मनुष्यों के दर पकड़े वह दुखी, पर जिन्होंने प्रभु का पल्ला पकड़ा है वह—

ci jokg I nk jfx gfj dS tk dks i k[k | vkehAA

आरोह	— स रे[ ग[ म^ प म^ ध[ नी सं ।
अवरोह	— सं नी ध[ प ध[ म^ ग[ रे[ स ।
स्वर	— ऋषभ, गंधार, धैवत कोमल, मध्यम तीव्र
थाट	— तोडी
जाति	— सम्पूर्ण—सम्पूर्ण
समय	— दिन का द्वितीय प्रहर
वादी	— धैवत
संवादी	— गंधार
मुख्य अंग	— ध[ नी स, रे[ ग[ म^ ग[ रे[ ग[ रे[ स ।
स्वर विस्थार	<ul style="list-style-type: none"> <li>— 1. स, ध[ नी स रे[ ग[ रे[ ग[ रे[ स, नी स रे[ स ध[ म^ ध[ नी ध[ नी स, रे[ ग[ म^ रे[ ग[ रे[ ग[ म^ ध[ प, म^ ध[ म^ ग[ रे[ ग[ रे[ स ।</li> <li>2. रे[ ग[ म^ ध[ प, म^ ग[ म^ ध[ नी ध[ प, म^ ध[ नी सं, ध[ नी सं रे[ ग[ रे[ ग[ म^ ग[ रे[ ग[ रे[ स ।</li> </ul>

टोडी महला ५ घरु ४ दुपदे

१८ सतिगुर प्रसादि॥ (७१५)

रुडो मनु हरि रंगो लोड़ै ॥ गाली हरि नीहु न होइ॥ रहाउ॥ हउ ढूढेदी दरसन कारणि बीथी बीथी पेखा॥  
गुर मिलि भरमु गवाइआ हे॥ १॥ इह बुधि पाई मै साधू कंनहु लेखु लिखिउ धुरि माथै॥ इह बिधि नानक  
हरि नैण अलोइ॥ २॥ १॥ १८॥

टोडी महला ५॥ (७१८)

हरि हरि चरन रिदै उर धारे॥ सिमरि सुआमी सतिगुर अपुना कारज सफल हमारे॥ १॥ रहाउ॥ पुन्न दान  
पूजा परमेसर हरि कीरति ततु बीचारे॥ गुन गावत अतुल सुखु पाइआ ठाकुर अगम अपारे॥ १॥ जो जन  
पारब्रह्मि अपने कीने तिन का बाहुरि कछु न बीचारे॥ नाम रत्नु सुनि जपि जपि जीवा हरि नानक कंठ  
मझारे॥ २॥ १॥ ३०॥

## ਖਾਗ ਟੋਡੀ

(1)  
LFkkb%

ਤੀਨ ਤਾਲ

ਗ[	-	-	-	-	-	ਸ	ਸ	ਰੋ	ਗ[	ਰੋ	ਸ	ਨੀ	ਧਾ	ਸ	ਰੋ	
ਡੈ	0	0	0	0	0	ਰੁ	ਡੋ	ਮ	ਨੁ	ਹ	ਰਿ	ਰੰ	ਗੋ	ਲੋ	0	
ਸ	-	-	-	-	-	ਰੋ	ਗ[	ਮ^	ਧ[	ਮ^	ਗ[	ਰੋ	ਗ[	ਰੋ	ਸ	
ਡੈ	0	0	0	0	0	ਰੁ	ਡੋ	ਮ	ਨੁ	ਹ	ਰਿ	ਰੰ	ਗੋ	ਲੋ	0	
ਪ	-	ਪ	ਪ	ਮਗ[	ਰੋਸ	ਗ[	-	ਧ[	-	ਪ	ਪ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਪ
ਨੀ	0	ਹੁ	ਨ	ਹੋ	ਝੋ	ਰੁ	ਡੋ	ਗਾ	0	ਲੀ	0	0	0	ਹ	ਰਿ	
X						2			0			3				

vrjk%

—	ਸਂਸ	ਰੋ	ਗ[	ਰੋ	-	ਸ	ਸ	ਮ^	ਮ^	ਮ^	ਧ[	ਮਧ[	ਨੀਸ	ਸ	-
0	ਦਰ	ਸ	ਨ	ਕਾ	0	ਰ	ਣਿ	ਹ	ਤ	ਫੂ	0	ਫੇ	ਦੀ	0	0
-	ਗ[	ਰੋ	ਸ	-	-	-	-	-	ਸਂਸ	ਸ	ਸ	ਸ਼ੀ	0	0	0
ਪੇ	ਖਾ	0	0	0	0	0	0	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਮ^	ਮ^	ਧ[	ਧ[
ਮ^	ਗ[	ਰੋ	ਸ	ਰੋ	ਸ			ਗੁ	ਰ	ਮਿ	ਲਿ	ਮ	ਮ	ਧ[	ਧ[
ਵਾ	0	ਝ	ਆ	ਹੇ	0							ਮ	ਰ	ਮੁ	ਗ
X				2				0				3			

dhrudkj Hkkbl cychj fl g verlj

## ਖਾਗ ਟੋਡੀ

(2)

LFkkb%

ਤਾਲ ਫਰੋਦਸ਼ਤ

ਧ[	ਪ	—	ਪਪ	ਮ^	ਧ[	ਮਗ[	ਰੋਸ	ਹੋ	ਗਈ	—ਸ	ਰੇ [
ਵੈ	0	0	ਤਰ	ਧਾ	0	ਰੇ0	00	ਧੁ	ਧੁਧਾ	—ਧਾ	ਚ
ਗ[	ਗ[	ਧ[	ਮਗ[	ਰੇ	ਗ[	ਰੇ	ਸ	ਸਿ	ਮਰਿ	0ਸੁ	ਨ
ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ਰੂ0	ਅ	ਪੁ	ਨਾ	0	ਪ	—ਪ	—ਪ	0
ਮ^	ਧਸ^	—ਗ[	ਰੇ	ਗ[	ਰੇ	ਸ	—	ਧਧਾ	—ਪ	—ਪ	
ਮਾ	00	00	0	ਰੇ	0	0	0	ਕਾ	0ਰ	0ਜ	ਸਫ
x	0			2	0	0	3		0l	0ਹ	0
									4		

vrjk%

ਧਨੀ ਸਾ	ਸਾ	ਰੇਗ[	ਰੇ	—	ਸਾ	ਸਾ	—	ਪੁ	ਪਪ	—ਗ[	ਮ^
ਜਾ0 0	ਪ	ਰ0	ਮੇ	0	ਸ	ਰ	ਹ0	0ਨ	0ਦਾ	0	ਨਪੂ
ਧਨੀ ਸਾ	ਨੀਧਾ	ਧਾਪ	ਧਸ^	ਮਗ[	ਗਹੈ	ਸ	ਸਿ	ਗਹੈ	ਗਹੈ	ਸਾਂਸਾਂ	00
ਚਾ0 0	00	00	00	00	00	ਰੇ	ਰਤਿ	ਰਤਿ	ਰਤਿ	ਰਤਿ	0ਬੀ
x	0			2	0	3		4			

ਅੰਤ ਮੈਂ ਅੰਤਰਾ ਤੀਨ ਤਾਲ (ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ) ਮੈਂ ਗਾਇਆ ਹੈ।

ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	—	ਸਾ	—	ਨਾ	0	ਮ	ਮ^
ਜ	ਪਿ	ਜ	ਪਿ	ਜੀ	0	ਵਾ	0	0	ਸਾਂਸਾਂ	ਗ[	ਗ[
ਮ^	ਗ[	ਮ^	ਧ[	ਮ^	ਰੇ	ਗ[	ਰੋਸ	ਹਰਿ	ਨਾ	ਨ	ਰੇ
ਝਾ	0	0	0	0	0	0	0ਰੇ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਸਾਂ
ਨੀਨੀ	ਧਸ^	ਮਧ[	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ	ਧਸ^	ਮਗ[	ਰੋਸ	ਹਰਿ	ਨਾ	ਨ	— ਨੀ
ਝਾ0	00	00	00	00	00	00	0ਰੇ		ਕ	ਕ	ਧ[
x				2	0	0			3		

dhrudkj Hkkbz ufhUnj fl g cukjI okys